

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра організації та економіки фармації

Силабус навчальної дисципліни
«Вступ у фармацію»

Обсяг навчальної дисципліни	Загальна кількість годин на дисципліну: 90 годин, 3 кредити. Семестр: 1. 1 рік навчання.
Дні, час, місце проведення навчальної дисципліни	За розкладом занять. Кафедра організації та економіки фармації Одеса, вул. М. Малиновського, 37
Викладач(-і)	Д.фарм.н., проф. Ліана Унгурян К.фарм.н., ст.викл. Ірина Вишницька Ст.викл. Ірина Ящук Ст.викл. Оксана Степанова Ст.викл. Майя Образенко
Контактна інформація	E-mail: irina.yashchuk@onmedu.edu.ua iryna.vyshnytska@onmedu.edu.ua liana.unguryan@onmedu.edu.ua Консультації: з 14.30 до 16.00 щовівторка, з 09.00 до 13.00 щосуботи

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі здобувачами буде здійснюватися аудиторно (очно).

Під час дистанційного навчання комунікація здійснюється через платформу Microsoft Teams, а також через листування електронною поштою, месенджери Viber (через створені у Viber групи для кожної групи, окремо через старосту групи).

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предметом вивчення нормативної дисципліни є вивчення історичних аспектів становлення та розвитку медицини і фармації, тенденцій розвитку фармацевтичної галузі в країнах світу та в Україні, та засвоєння основ організації роботи аптеки як закладу охорони здоров'я.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра організації та економіки фармації

Пререквізити: базується на вивченні студентами таких дисциплін, як «Українська мова (за професійним спрямуванням)», «Історія України», «Хімія», «Інформаційні технології», «Фізика».

Постреквізити: створює засади для наступного вивчення студентом таких освітніх компонент, як «Етика та деонтологія у фармації», «Організація та економіка фармації», «Фармацевтичний менеджмент та маркетинг», «Фармацевтичне та медичне товарознавство».

Метою є: формування у студентів теоретичних основ та важливих базових професійних навичок щодо організації забезпечення лікарськими засобами населення.

Очікувані результати.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

знати вимоги санітарно-гігієнічного режиму; накази та інструктивні матеріали МОЗ України щодо інформаційного та технічного забезпечення робочих місць фармацевтів; методи застосування інформаційних і комунікаційних технологій у професійній діяльності; накази МОЗ України про організацію зберігання в аптечних закладах різних груп лікарських засобів та медичних виробів; загальні вимоги до зберігання лікарських засобів в аптеках; методи аптечного контролю, основи організації фармацевтичної інформації в аптеці.

вміти проводити професійну діяльність у соціальній взаємодії оснований на гуманістичних і етичних засадах; ідентифікувати майбутню професійну діяльність як соціально значущу для здоров'я людини; дотримуватись норм санітарно-гігієнічного режиму та вимог техніки безпеки при здійсненні професійної діяльності; позиціонувати свою професійну діяльність та особистісні якості на фармацевтичному ринку праці; формулювати цілі власної діяльності з урахуванням суспільних і виробничих інтересів; здійснювати професійну діяльність використовуючи інформаційні технології, «Інформаційні бази даних», системи навігації, Internet-ресурси, програмні засоби та інші інформаційно-комунікаційні технології; аналізувати інформацію, отриману в результаті наукових досліджень, узагальнювати, систематизувати та використовувати її у професійній діяльності; проводити санітарно-просвітницьку роботу у фаховій діяльності при виникненні спалахів інфекційних, вірусних та паразитарних захворювань; рекомендувати споживачам безрецептурні лікарські засоби та інші товари аптечного асортименту з наданням консультативної допомоги та фармацевтичної опіки; здійснювати комплекс організаційно-управлінських заходів щодо забезпечення населення та закладів охорони здоров'я лікарськими засобами та іншими товарами аптечного асортименту; планувати та реалізовувати професійну діяльність на основі нормативно-правових актів України та рекомендацій

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра організації та економіки фармації

належних фармацевтичних практик; сприяти збереженню здоров'я, зокрема профілактиці захворювань, раціональному призначенню та використанню лікарських засобів; виконувати сумлінно свої професійні обов'язки, дотримуватися норм законодавства щодо просування та реклами лікарських засобів; володіти психологічними навичками спілкування для досягнення довіри та взаєморозуміння з колегами, лікарями, пацієнтами, споживачами; забезпечувати контроль якості лікарських засобів та документувати його результати. Здійснювати управління ризиками якості на усіх етапах життєвого циклу лікарських засобів.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форми і методи навчання. Дисципліна буде викладатись у формі лекцій (10 год) та практичних занять (40 год), організації самостійної роботи студентів (40 год).

Консультації – індивідуальні.

При проведенні практичних занять використовуються *методи навчання*: словесні, наочні, практичні; пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемне викладання, частково-пошуковий, дослідницький; самостійної роботи здобувачів з осмислення й засвоєння нового матеріалу роботи із застосування знань на практиці та вироблення вмій і навичок, методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності; стимулювання й мотивація навчання, контролю, самоконтролю.

Зміст навчальної дисципліни

Тема №1. Історія розвитку стародавньої фармації. Значення історії фармації як дисципліни. Емблема медицини. Медицина і фармація в рабовласницьких державах Стародавнього Сходу. Медицина Давнього Єгипту. Медицина і лікознавство Стародавньої Індії. Медицина Китаю. Медицина античної Греції, медичні школи. Життєдіяльність найвидатнішого лікаря старовини Гіппократа. Медицина в Стародавньому Римі. Учення Асклепіада, роботи Галена.

Тема №2. Історія фармації в епоху середньовіччя. Розвиток алхімії в країнах Сходу. Медицина і фармація її Арабських Халіфатах. Видатні арабські вчені. Життєдіяльність найвидатнішого лікаря середньовіччя - Авіценни. Медицина і фармація в Західній Європі в період раннього середньовіччя, V-X століття. Розвиток фармації в період «класичного» середньовіччя XI-XV століття. Салернська школа. Європейські університети. Медицина і фармація в

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра організації та економіки фармації

Західній Європі в період пізнього середньовіччя (епохи Відродження).
Основоположник ятрохімії Парацельс.

Тема №3. Розвиток медицини і фармації в Україні від Стародавньої Русі до кінця XX століття. Становлення Київської держави і надання лікарської й медичної допомоги в Київській Русі. Напрями розвитку медицини в Київській Русі. Фармація й медицина України XIV-XVII ст. Відкриття перших аптек і медичних шкіл. Функції, роль і значення Аптекарського наказу. Початок правління царя Петра I, його реформи в галузі охорони здоров'я. Лікарське обслуговування в Україні в першій половині XVIII століття. Відкриття вільних аптек, перспективи розвитку аптечної мережі. Розвиток охорони здоров'я України в другій половині XVIII століття. «Аптекарський Статут», його значення для подальшого розвитку фармації в Російській імперії. Надання лікарської допомоги на Галичині. Реформи в галузі фармації в кінці XIX століття. I з'їзд фармацевтів Галичини, його значення в розвитку фармації.

Тема №4. Фармація на сучасному етапі розвитку охорони здоров'я. Тенденції розвитку світового фармацевтичного ринку. Охорона здоров'я і фармація в США. Охорона здоров'я і фармація в Германії. Фармація в Австрії. Фармація в Данії. Фармація у Великобританії. Охорона здоров'я і фармація Австралії. Фармація в Канаді. Фармація в Словенії.

Тема №5. Фармацевтична освіта в Україні. Розвиток фармацевтичної науки на межі XIX-XX століть. Підготовка фармацевтичних кадрів на теренах сучасної України. Історія становлення підготовки фармацевтичних кадрів. Підготовка фармацевтичних кадрів у незалежній Україні. Національний фармацевтичний університет. Історія, етапи розвитку і напрями діяльності. Фармацевтичний факультет Одеського національного медичного університету.

Тема 6. Аптека – заклад охорони здоров'я. Загальне ознайомлення з аптекою. Основні завдання і функції аптеки. Організаційна структура аптеки. Номенклатура посад персоналу аптеки. Склад і призначення аптечних приміщень. Зовнішнє оформлення аптечних установ. Законодавчі та нормативні акти, що регулюють санітарно-протиепідемічний режим аптек. Вивчення санітарного стану аптеки (прибирання приміщень, миття аптечного посуду). Санітарно-просвітня робота серед населення.

Тема №7. Основи організації фармацевтичної інформації. Фармацевтична інформація як складова науково-технічної інформації. Характеристика документальних та електронних джерел наукової інформації. Методика пошуку фармацевтичної інформації. Аналітико-синтетична обробка фармацевтичної

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра організації та економіки фармації

інформації. Класифікація бібліотечних каталогів. Інформаційно-пошукові системи. Довідково-інформаційні фонди. Принципи вивчення потреби у фармацевтичній інформації. Форми і методи поширення інформації про лікарські засоби. Центри (відділи) інформації фармацевтичних підприємств. Основи організації фармацевтичної інформації в аптеці.

Тема №8. Реклама у фармацевтичній галузі. Регулювання рекламної інформації законодавством України. Ефективні методи впливу на вибір відвідувачів аптек.

Тема №9. Організація рецептурного та безрецептурного відпуску лікарських засобів. Рецепт, функції рецепту. Види рецептів. Форми рецептурних бланків; структура, основні реквізити. Соціальне значення безоплатного і пільгового відпуску лікарських засобів та виробів медичного призначення. Завдання та функції відділу безрецептурного відпуску лікарських засобів. Фармацевтична опіка – протоколи, спілкування з відвідувачами аптек. Відповідальне самолікування. ОТС-препарати.

Тема №10. Організація роботи аптеки з товарними запасами. Функції відділу запасів в аптеці. Штат відділу запасів. Функції завідуючого відділом запасів. Організація зберігання лікарських засобів та інших товарів аптечного асортименту. Устаткування і оснащення приміщень відділу запасів.

Тема №11. Автоматизація роботи аптеки. Завдання автоматизації роботи аптеки. Категорії комп'ютерних програм. Основні комп'ютерні програми, що використовуються в роботі аптеки. Комп'ютеризація робочих місць персоналу аптеки.

Тема №12. Належна Аптечна Практика: стандарти якості аптечних послуг. Належна аптечна практика: Стандарти якості аптечних послуг (Спільна настанова МФФ/ВООЗ). Встановлення стандартів належної аптечної практики. Головні ролі фармацевтів у суспільстві.

Тема №13. Організація виготовлення і контролю якості лікарських засобів, та інших товарів аптечного асортименту. Організація виготовлення екстемпоральних лікарських засобів. Внутрішньоаптечний контроль якості екстемпоральних ліків. Організація вхідного контролю ЛЗ та товарів аптечного асортименту. Обов'язки уповноваженої особи, яка проводить вхідний контроль якості ліків.

Тема № 14. Дозування, фасування, пакування і оформлення до відпуску лікарських засобів.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра організації та економіки фармації

Дозування за масою: види вагив, метрологічні властивості вагів. Правила зважування на технічних і ручних вагах. Дозування за об'ємом. Дозування за краплями. Засоби механізації в технології твердих, рідких, м'яких лікарських засобів. Пакування і оформлення до відпуску твердих лікарських засобів. Пакування і оформлення до відпуску рідких лікарських засобів. Пакування і оформлення до відпуску м'яких лікарських засобів.

Перелік рекомендованої літератури:

Основна:

1. Унгурян Л. М., Беляєва О. І., Вишницька І. В. та ін. Тексти лекцій з дисципліни

«Вступ у фармацію». Одеса: ОНМедУ, 2020. 220 с.

2. Унгурян Л. М., Беляєва О. І., Вишницька І. В. та ін. Вступ у фармацію: практикум. Одеса: ОНМедУ, 2020. 53 с.

3. О. І. Тихонов, Т. Г. Ярних. Аптечна технологія ліків: підруч. для здобувачів вищої освіти вищ. навч. закл - 5-е вид. Вінниця: Нова кн., 2019. 535 с.

4. Котвіцька А.А., Горбаньов В.В., Гавриш Н.Б. та ін. Історія медицини та фармації: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Харків: НФаУ: Золоті сторінки, 2016. 168 с.

5. Основи організації діяльності аптек у питаннях та відповідях: Навчальний посібник/ Під загальною редакцією А.С. Немченко. Х.: НФаУ, 2015. 73 с.

Додаткова:

1. Вимоги до виготовлення нестерильних лікарських засобів в умовах аптек: настанова СТ-Н МОЗУ 42-4.5 : 2015. МОЗ України; за ред. О.І. Тихонова та Т.Г. Ярних. К.: МОЗ України, 2016. 109 с.

2. Вимоги до виготовлення стерильних лікарських засобів в умовах аптек: настанова СТ-Н МОЗУ 42-4.6 : 2015. МОЗ України; за ред. О.І. Тихонова та Т.Г. Ярних. – К.: МОЗ України, 2016. 76 с.

3. Гладух Є.В., Сайко І.В., Січкара А.А., Солдатов Д.П. Теоретичні основи фармацевтичної технології: навч. посібник. Х.: НФаУ, 2016. 203 с.

4. Державна фармакопея України. Державне підприємство „Науково-експертний фармакопейний центр”. II -е вид. Х. :РІРЕГ, 2018 р. 556 с.

5. Психологічні аспекти в діяльності фармацевтичних працівників: навчальний посібник / за ред. О.П. Шматенко, Н.В. Гончаренко, М.В. Білоус, І.Ф. Гончаренко, О.В. Голюк. К.: "Видавництво Людмила", 2019. 166 с.

6. Технологія ліків: навч.-метод. посібник для студ. вищих мед., фармац. навч. закладів спец-ті 226 «Фармація». К.: Медицина, 2017. 464 с.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра організації та економіки фармації

7. Фармацевтична енциклопедія. /Голова ред.ради та автор передмови В.П.Черних. 3-тє вид., переробл. і доповн. К: «Моріон» 2016.- 1952 с.
8. Ярних Т.Г., Тихонов О.І., Гриценко І.С. та ін. Екстемпоральна рецептура (технологія, аналіз, застосування): метод. рекомендації. К., 2016. 370 с.
9. Котвіцька А.А., Кубарева І.В., Суріков О.О. та ін. Основи права та законодавства у фармації: нац. підруч. для здобувачів вищої освіти вищ.навч.закл. / за ред. А.А. Котвіцької. Харків: НФаУ: Золоті сторінки, 2016. 528 с.
10. Шматенко О.П., Білоус М.В., Кучмістов В.О., Кучмістова О.Ф. Сучасні можливості використання інформаційних технологій у цивільній та військовій фармації: навч. посібник. К.: Вид-во «Людмила», 2019. 182 с.
11. Драч О. О., Борисенко Н. М. Історія медицини і фармації. Черкаси: Черкаська Медична Академія, 2018. 244 с.

Електронні інформаційні ресурси

1. Законодавство України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws>
2. Державний формуляр лікарських засобів. Випуск чотирнадцятий. / МОЗ України, 2020. – /Інтернет ресурс - <http://www.moz.gov.ua/ua/portal/>
3. Державний реєстр лікарських засобів України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.drlz.com.ua/ibp/ddsite.nsf/all/shlist?opendocument>.
4. Compendium online. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://compendium.com.ua/bad/>.
5. Щотижневник «Аптека» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.apteka.ua/>.
6. Пошукова база ліків [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://tabletki.ua/uk/>.
7. Пошукова база ліків [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://likicontrol.com.ua/>.

ОЦІНЮВАННЯ

До контрольних заходів належить *поточний контроль*. Поточна навчальна діяльність здобувачів контролюється на практичних заняттях. Викладач оцінює якість виконання здобувачами вищої освіти виступів, доповідей, активність у дискусії, уміння формулювати відповіді на питання, розв'язувати задачі і відстоювати свою позицію тощо.

Самостійна робота здобувача, яка передбачена в програмі, контролюється і оцінюється при поточному контролі: захист реферату на

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра організації та економіки фармації

семінарському занятті; виготовлення навчальних засобів (наочні засоби - презентації, стенди тощо).

Підсумковий контроль не передбачено програмою.

Як результат вивчення даної дисципліни здобувач отримує «залік», який виставляється на підставі поточної навчальної діяльності здобувача за умов: відсутності пропусків занять або вчасного їхнього відпрацювання, середнього балу за поточну навчальну діяльність не менше 3,00. Залік виставляється у кінці вивчення дисципліни на підставі поточних оцінок у вигляді середнього балу (тобто середнє арифметичне всіх отриманих оцінок за традиційною шкалою, округлене до 2 (двох) знаків після коми). Отримане середнє арифметичне з дисципліни дозволяє здійснити конвертацію в оцінку за 200-бальною шкалою для подальшого ранжування за рейтинговою шкалою (ECTS). Відповідно до отриманих балів за 200-бальною шкалою, здобувачі оцінюються за рейтинговою шкалою ECTS.

Оцінювання поточної навчальної діяльності на практичному занятті:

1. Оцінювання теоретичних знань з теми заняття:
 - методи: опитування, оцінка виступу
 - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.
2. Оцінка практичних навичок з теми заняття:
 - методи: оцінювання правильності виконання практичних навичок
 - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

Оцінка за одне практичне заняття є середньоарифметичною за всіма складовими і може мати лише цілу величину (5, 4, 3, 2), яка округлюється за методом статистики.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті

Оцінка	Критерії оцінювання
«5»	Здобувач вільно володіє матеріалом, бере активну участь в обговоренні проблемних питань з теми заняття, висловлює свою думку з теми заняття
«4»	Здобувач добре володіє матеріалом, бере участь в обговоренні проблемних питань з теми заняття, висловлює свою думку з теми заняття.
«3»	Здобувач недостатньо володіє матеріалом, невпевнено бере участь в обговоренні проблемних питань з теми заняття, демонструє суттєві помилки.
«2»	Здобувач не володіє матеріалом, не бере участь в обговоренні проблемних питань, не демонструє знання теми заняття

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра організації та економіки фармації

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Самостійна робота здобувача, яка передбачена в програмі, контролюється і оцінюється при поточному контролі та під час диференційованого заліку.

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо дедлайнів та перескладання відповідає загальним правилам в ОНМедУ. Пропуски занять з неповажних причин відпрацьовуються за розкладом черговому викладачу. Пропуски з поважних причин відпрацьовуються за індивідуальним графіком з дозволу деканату.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань. Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності: зниження результатів оцінювання; повторне проходження оцінювання.

Політика щодо відвідування та запізнь:

Форма одягу: медичний халат.

Обладнання: зошит, ручка.

Стан здоров'я: здобувачі хворі на гострі інфекційні захворювання, у тому числі на респіраторні хвороби, до заняття не допускаються.

Здобувач, який спізнився на заняття, може бути на ньому присутній, але якщо в журналі викладач поставив «нб», він повинен його відпрацювати у загальному порядку.

Використання мобільних пристроїв:

Мобільні пристрої можуть бути застосовані здобувачами з дозволу викладача, якщо вони потрібні для виконання завдання.

Поведінка в аудиторії:

Поведінка здобувачів та викладачів в аудиторіях має бути робочою та спокійною, суворо відповідати правилам, встановленим у відповідності до Кодексу академічної етики та взаємин університетської спільноти Одеського національного медичного університету